

Vlaams
Parlement

vergadering **C14 – LEE2**
zittingsjaar 2012-2013

Handelingen

Commissievergadering

Commissie voor Leefmilieu, Natuur, Ruimtelijke Ordening
en Onroerend Erfgoed

van 9 oktober 2012

INHOUD

Vraag om uitleg van de heer Chokri Mahassine tot de heer Jo Vandeurzen, Vlaams minister van Welzijn, Volksgezondheid en Gezin, en tot mevrouw Joke Schauvliege, Vlaams minister van Leefmilieu, Natuur en Cultuur, over de toegankelijkheid en de zwemwaterkwaliteit van de Vlaamse wateren - 2182 (2011-2012)	3
Vraag om uitleg van mevrouw Els Kindt tot mevrouw Joke Schauvliege, Vlaams minister van Leefmilieu, Natuur en Cultuur, over de rondzendbrief om geurhinder op landbouwbedrijven terug te dringen - 2222 (2011-2012)	6
Vraag om uitleg van de heer Jos De Meyer tot mevrouw Joke Schauvliege, Vlaams minister van Leefmilieu, Natuur en Cultuur, over landbouwgerichte beheersmaatregelen in natuurgebieden - 2240 (2011-2012)	8
Vraag om uitleg van de heer Bart Martens tot mevrouw Joke Schauvliege, Vlaams minister van Leefmilieu, Natuur en Cultuur, over de handhaving van het milieubeleid door de gemeenten - 28 (2012-2013)	10
Vraag om uitleg van mevrouw Tine Eerlingen tot mevrouw Joke Schauvliege, Vlaams minister van Leefmilieu, Natuur en Cultuur, over de effectiviteit van ecoverbindingen - 42 (2012-2013)	13

■

Voorzitter: de heer Bart Martens

Vraag om uitleg van de heer Chokri Mahassine tot de heer Jo Vandeurzen, Vlaams minister van Welzijn, Volksgezondheid en Gezin, en tot mevrouw Joke Schauvliege, Vlaams minister van Leefmilieu, Natuur en Cultuur, over de toegankelijkheid en de zwemwaterkwaliteit van de Vlaamse wateren - 2182 (2011-2012)

De voorzitter: De heer Mahassine heeft het woord.

De heer Chokri Mahassine: Voorzitter, minister, collega's, ik heb deze vraag begin juni ingediend naar aanleiding van het zwemseizoen. Ik heb ze zowel aan u als aan minister Vandeurzen gesteld. Ik verwijs ook naar een artikel van de heer Luc Bonneux, arts en epidemioloog. Hij is ook de auteur van een boek over lang en gelukkig leven, gezondheid, industrie enzovoort. Hij heeft ook iets geschreven over open wateren.

In uitvoering van de Europese Zwemwaterrichtlijn worden de zwemwateren ingedeeld in kwaliteitsklassen. De Vlaamse Milieumaatschappij (VMM) toetst de resultaten van de wateranalyses aan de kwaliteitsnormen en de afdeling Toezicht Volksgezondheid geeft een zwem- of recreatieadvies. Er zijn verschillende normen voor kustwater, zwemvijvers en recreatievijvers. Of er al dan niet een verbod – met of zonder boetes – wordt opgelegd, blijft uiteindelijk de beslissing van de burgemeester, maar meestal volgt hij het advies van het Toezicht Volksgezondheid.

De website www.kwaliteitzwemwater.be biedt een duidelijk overzicht van de wateren waar de kwaliteit wordt gemeten. Toch zijn er nog heel wat andere wateren waar, al dan niet toegelaten, gezwommen of gerecreëerd wordt, zeker door jongeren. Ik denk aan aangelegde wachtbekkens, onbevaarbare waterlopen maar zelfs kanalen, voormalige zandputten in het Maasland, kajakken op rivieren. De kust lijkt mij een specifieke situatie, omdat daar sprake is van massatoerisme.

Het doel van mijn vraag is zeker niet om meer beperkingen op te leggen of om de toegang tot waters te verbieden. Integendeel, het heeft alleen maar voordelen als jongeren goed leren zwemmen, risico's leren inschatten, respect hebben voor natuur. Ik verwijs ook naar de bijdrage van Luc Bonneux in De Standaard van 2 juli 2012. Er zouden bovendien geen cijfers zijn die aantonen dat meer bewaakte zones zorgen voor een daling van het aantal accidenten met zwemmers.

Het meten van de waterkwaliteit is momenteel dus beperkt tot erkende wateren waar bewaking is, terwijl veel jongeren ook op andere plaatsen een duik nemen, of er nu een zwemverbod geldt of niet. Zij hebben geen informatie over de kwaliteit van dat water. Informatie over slechte kwaliteit van het water is wellicht afschrikwekkender dan een verbod. Het zou heel interessant zijn als mensen in hun buurt vrij kunnen zwemmen en informatie hebben over de kwaliteit van het water.

Minister, bent u het ermee eens dat zwemmen in principe moet toegelaten zijn in wateren? Hebt u cijfergegevens over niet-erkende wateren? Op welke manier wordt bepaald van welke wateren de kwaliteit wordt gemeten? Is het nuttig of mogelijk om het meten van de kwaliteit uit te breiden naar andere wateren? Is het nodig dat een burgemeester een verbod oplegt? Volstaat het dat de bevolking geïnformeerd wordt over de slechte kwaliteit van het water zodat ze zelf het risico kan inschatten?

De voorzitter: Minister Schauvliege heeft het woord.

Minister Joke Schauvliege: Voorzitter, collega's, het heeft te maken met de Europese Zwemwaterrichtlijn, waarin staat hoe het water moet worden gecontroleerd, hoe de indeling in verschillende kwaliteitscategorieën moet gebeuren, hoe het zwemwater moet worden beheerd en hoe er moet worden geïnformeerd.

Hoe gaan we daarmee om in Vlaanderen? In uitvoering van de Zwemwaterrichtlijn worden jaarlijks de zwemwateren aangeduid en de duur van het badseizoen bepaald. De Vlaamse Milieumaatschappij voert daarvoor telkens een openbaar onderzoek uit, waarbij het publiek kan reageren op een ontwerplijst van zwemwateren, zowel strandwater als binnenwater. Die reacties worden verwerkt en dan wordt een lijst opgemaakt van zwemwateren, zowel door mijn collega Vandeurzen als door mezelf, omdat – u hebt het ook zelf gezegd – collega Vandeurzen bevoegd is voor de volksgezondheid. Bij ministerieel besluit bekrachtigen wij dan het overzicht van de wateren waar mag worden gezwommen en van de duur van het badseizoen.

Naast die zwemwateren, die specifiek zijn aangeduid, zijn er ook de recreatievijvers. Die worden ook door de VMM bemonsterd. Dit zijn ingedeelde inrichtingen volgens VLAREM I bijlage 12. Jaarlijks stelt zowel de VMM als het Vlaams Agentschap Zorg en Gezondheid (VAZG) ook een lijst met open recreatiewateren op. Er wordt ook nagegaan of de exploitant over de vereiste vergunningen beschikt.

De beoordeling van de bacteriologische kwaliteit van het zwemwater en van de recreatievijvers gebeurt aan de hand van de indicatororganismen. Als op basis van die parameters een slechte kwaliteit wordt vastgesteld, betekent dit dat er een groot risico is dat er ziekteverwekkers in het water aanwezig zijn: virussen, parasieten en dergelijke. Dit kan leiden tot heel wat, soms zeer ernstige, klachten: maag- en darmontstekingen, geïrriteerde ogen, ontsteking van de luchtwegen, infecties, oorinfecties, hersenvliesontsteking en zo kunnen we nog een tijdje doorgaan. Het inschatten van die gezondheidsrisico's is een heel complex gegeven. De evaluatie en beoordeling daarvan gebeurt door de milieudeskundigen van het VAZG.

Andere wateren zijn vaak niet of onvoldoende geschikt als zwem- of recreatiewater. Ze hebben bijvoorbeeld een andere functie, zoals scheepvaart. In sommige wateren kunnen ook plotse temperatuurschommelingen optreden, andere kunnen heel diep zijn en dus ook gevaarlijk. Om de veiligheid van de zwemmers maximaal te garanderen, is het daarom aangewezen dat er enkel gezwommen wordt in erkende, gecontroleerde en bewaakte zwemwateren. Er kan wel een eenmalige activiteit plaatsvinden, zoals een triatlon, een spel van een jeugdbeweging, een big jump enzovoort. Dan is de organisator verantwoordelijk voor de garantie dat er geen risico's zijn voor de bader. We raden de organisatoren ook aan om dan een staal te laten nemen door een erkend labo voor wateranalyses, om te weten of het water veilig is. Het VAZG kan op basis van deze resultaten een advies over de veiligheid formuleren.

De burgemeester, aan de andere kant, heeft de bevoegdheid te waken over de veiligheid van de baders en recreanten in zijn gemeente. Het blijft dan ook aangewezen dat de burgemeester, in geval van een slechte waterkwaliteit, een verbod oplegt – en dat gebeurt ook af en toe. Aan de hand daarvan kunnen onder meer politie en redders daadkrachtig optreden.

Wat de informatieverspreiding naar de bevolking betreft, is er een heel goede website: www.kwaliteitzwemwater.be, waar je kunt bekijken hoe het gesteld is met het zwemwater. Daarnaast moet de exploitant de laatste analyseresultaten ook zelf duidelijk zichtbaar uithangen. Dat gebeurt ook aan de kust, bij de reddersposten, en in het binnenland ter hoogte van de informatieborden of aan de kassa. Indien op basis van de wateranalyse wordt beoordeeld dat zwemmen te ontraden is voor bijvoorbeeld kleine kinderen, ouderen of personen met een verlaagde weerstand of als de burgemeester beslist tot het instellen van een zwembod, wordt dat op de infoborden uitgehangen en wordt daarover ook gecommuniceerd.

Over de niet-erkende wateren hebben wij geen gegevens. Die worden niet systematisch door de VMM bemonsterd. Dat is bijna onmogelijk. We willen dat ook niet aanmoedigen, omdat het toch wel een bepaald risico met zich meebrengt.

De voorzitter: De heer Mahassine heeft het woord.

De heer Chokri Mahassine: Minister, op welke criteria zijn deze lijsten gebaseerd? Zijn ze historisch gegroeid?

U zegt dat de Europese normen worden gerespecteerd, maar in Nederland worden die blijkbaar toch op een andere manier toegepast. Daar mag wel gezwommen worden in de niet-erkende wateren. Zodra mensen geïnformeerd zijn over de veiligheidsrisico's, houden ze er nog meer rekening mee, zeker met jongeren in de buurt. Veel meer informatie geven is veel beter dan een strikt verbod instellen. Uit de cijfers blijkt dat zwemmen in Nederland zeker niet onveiliger is dan in Vlaanderen. In Vlaanderen is het blijkbaar niet mogelijk om alle zwemwateren op veiligheid te controleren. In Nederland gebeurt dit wel. Toch liggen de veiligheidscijfers, onder meer met betrekking tot de kinderen die verdrinken, ginds niet hoger dan bij ons. Uit de cijfers die ik bij elkaar heb geschaard, blijkt dat de meeste ongelukken thuis gebeuren. Kinderen jonger dan 5 jaar verdrinken in ondiepe vijvertjes en dergelijke. We zien het elke dag wel ergens in de krant staan.

Ik stel me daar vragen bij. We zouden dit op een of andere manier wat moeten uitbreiden. We zouden veeleer een advies moeten geven. De vraag of dat advies op de website moet verschijnen of ter plekke op een plakkaat moet staan, maakt niet zo veel uit. Dat zou in elk geval zo slecht niet zijn. Het zou de mensen op relatief korte afstand van thuis de kans geven wat meer te zwemmen. In Nederland is dit alvast het geval.

De voorzitter: Minister Schauvliege heeft het woord.

Minister Joke Schauvliege: Uit de informatie waarover ik beschik, blijkt dat de lijst heel ruim is. De wateren die hiervoor in aanmerking komen, vormen geen veiligheidsgevaar. Een aantal wateren zijn echt onveilig. Ze zijn te diep of er is een conflict met een andere gebruiker. Het gevaar kan ook bacteriologisch zijn. Meestal zijn het dezelfde plassen die over goede of minder goede waarden beschikken. Dit wordt heel ruim bepaald. Dit is niet enkel historisch gegroeid. De wateren die zich echt tot zwemmen lenen, zijn bijna allemaal in die inventaris van de zwemwateren opgenomen.

Misschien moeten we het jaarlijks openbaar onderzoek wat bekender maken. Dit kan tot nieuwe suggesties leiden. Ik wil de VMM gerust suggereren dit op een andere wijze bekend te maken. Ik zou de VMM willen suggereren dit op een andere manier bekend te maken.

Er is me verzekerd dat vooral die wateren waarin echt wordt gezwommen hier ook voor in aanmerking komen. Uit de informatie die ik heb, blijkt dat die wateren niet gevaarlijk zijn en bijna allemaal in de lijst zijn opgenomen. Ik zal rekening houden met de suggestie eens out-of-the-box een ruimere bevraging te laten houden.

In Nederland gaan de mensen vanouds op een andere manier met water om. Dit is veel meer in hun leven geïntegreerd. Daar worden in wijken grote open plassen aangelegd. Hier gebeurt dat niet. Die plassen worden hier te gevaarlijk bevonden. De ingesteldheid ten aanzien van water is daar heel anders. Ik wil de VMM gerust vragen eens na te gaan hoe het in Nederland verloopt. We kunnen daar misschien nog iets van opsteken.

Ik houd rekening met de suggestie de consultatie wat ruimer aan te pakken. Misschien komen hier nog nieuwe suggesties uit voort in verband met bijkomende plaatsen waar kan worden gezwommen.

De voorzitter: De heer Mahassine heeft het woord.

De heer Chokri Mahassine: Ik dank de minister. Het lijkt me alvast een goede suggestie waarmee rekening kan worden gehouden.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

■

Vraag om uitleg van mevrouw Els Kindt tot mevrouw Joke Schauvliege, Vlaams minister van Leefmilieu, Natuur en Cultuur, over de rondzendbrief om geurhinder op landbouwbedrijven terug te dringen - 2222 (2011-2012)

De voorzitter: Mevrouw Kindt heeft het woord.

Mevrouw Els Kindt: Voorzitter, ik zou graag wat meer uitleg krijgen over de rondzendbrief die midden augustus 2012 in het Belgisch Staatsblad is verschenen. Door middel van deze rondzendbrief wil de minister de varkens- en pluimveehouders bijkomende maatregelen opleggen om de geurhinder terug te dringen. Het gaat om zogenaamde eenvoudige maatregelen die de vergunnende overheden kunnen opstellen, zoals een optimalisatie van het ventilatiesysteem, de intensieve reiniging van de stallen, de afstemming van het voederen op minder nutriënten in de mest, een snellere verwijdering van de mestresten of het bouwen van een windkeermuur ter hoogte van de uitlaat van de ventilatie.

Het positieve van dit initiatief is vooral dat een beoordelingskader voor de landbouwers en voor de vergunnende overheden wordt gecreëerd. Dit moet vanaf nu lokale willekeur van gemeentebesturen voorkomen.

Ik heb begrepen dat de rondzendbrief van toepassing is op de landbouwbedrijven waartegen reeds een klacht voor geurhinder is ingediend en op de bedrijven die een nieuwe milieuvergunning moeten aanvragen. De landbouwers die nu nieuwe stallen zetten, moeten al aan strikte voorwaarden voldoen. Als landbouwers voor oudere stallen een nieuwe vergunning nodig hebben of willen verbouwen, zal eerst door middel van een openbaar onderzoek worden onderzocht of er geurklachten zijn.

Omwille van het duidelijk beoordelingskader heeft de Boerenbond vrij positief op de rondzendbrief gereageerd. De Boerenbond hoopt tegelijkertijd dat de overheden ook rekening zullen houden met de betaalbaarheid van de maatregelen. Een technische oplossing die tienduizenden euro's kost, kan een boer economisch nekken. Die vrees slaat vooral op de kleinere boeren waarvan de vergunningen binnen enkele jaren moeten worden vernieuwd. De Vereniging voor Varkenshouders heeft iets laconieker gereageerd. Hun statement luidt dat er geen mest bestaat die goed ruikt en dat geurhinder voor die bedrijven, die per slot van rekening in landbouwgebied zijn gelegen, moeilijk te vermijden valt.

Mijns inziens, gaat het om een goede maatregel. De plaatselijke willekeur wordt aangepakt. Daarnaast zullen we erop moeten toezien dat de bedrijfszekerheid niet onder druk komt te staan. Dit geldt zeker voor de kleinere bedrijven.

Minister, tegen hoeveel landbouwbedrijven loopt momenteel een klacht wegens geurhinder? Hoe zwaar is de financiële impact van de voorgestelde maatregelen op die bedrijven? Hoe zal worden beoordeeld of een klacht wegens geurhinder in het openbaar onderzoek al dan niet terecht is? Dit is tenslotte een subjectief gegeven. Vreest u niet dat deze regeling, die een openbaar onderzoek omvat, ertoe zal leiden dat omwonenden sneller een klacht zullen indienen om elke vorm van uitbreiding, met mogelijke geurhinder, van een naburig landbouwbedrijf tegen te gaan? Welke initiatief zult u nemen om de bedrijfszekerheid, vooral voor de kleinere boeren, te blijven garanderen?

De voorzitter: Minister Schauvliege heeft het woord.

Minister Joke Schauvliege: Voorzitter, ik wil eerst en vooral beklemtonen dat deze omzendbrief er op vraag van de sector is gekomen. Er is eerst heel intensief met alle betrokken administraties, met het Instituut voor Landbouw- en Visserijonderzoek (ILVO) en met deskundigen overlegd.

Daarnaast is het goed te weten dat deze omzendbrief enkel van toepassing is op de bestaande varkens- en pluimveestallen en op de stallen die niet ammoniakemissiearm zijn uitgevoerd.

Er is een derde voorwaarde. Op het moment van de hervergunning wordt op basis van klachten geoordeeld of een stal onaanvaardbare geurhinder veroorzaakt.

De omzendbrief heeft hoofdzakelijk de bedoeling een beoordelingskader te zijn voor de vergunningverlenende overheden. Ze kunnen de brief hanteren als een soort instrument met het oog op een uniforme behandeling van de vergunningsaanvragen. In het verleden hebben we gemerkt dat het heel ad hoc, heel subjectief gebeurde. Op deze manier vangen we dit op.

Bij de afdeling Milieu-inspectie zijn er sinds begin dit jaar 110 klachten geregistreerd over 48 landbouwbedrijven. Van een aantal klachten is nog niet uitgemaakt of ze gegrond zijn, want het is niet omdat ze ingediend zijn, dat ze ook terecht zijn.

Als uitgemaakt is dat een klacht gegrond is en het bedrijf ook aangemaand wordt om aanpassingen te doen aan infrastructuur of aan de werkwijze, is het niet altijd even eenduidig om te bepalen wat de financiële impact van zo'n aanpassing is. De maatregelen die moeten worden genomen, verschillen enorm van bedrijf tot bedrijf.

Ik wil er wel op wijzen dat in de omzendbrief een aantal maatregelen staan die in eerste instantie kunnen worden genomen, die relatief eenvoudig zijn en een haalbare 'good housekeeping'. Het is pas als deze ingrepen niet toereikend zijn dat er extra maatregelen worden opgelegd. Een afweging per geval is noodzakelijk en er moet ook rekening worden gehouden met de technische en uiteraard ook met de economische haalbaarheid ervan. Het type bedrijfsvoering is belangrijk, net als de beschikbare ruimte rond de stallen en uiteraard ook de ligging en het bestemmingsgebied.

De beoordeling van de klachten gebeurt in eerste instantie door de adviesinstantie die de behandeling van de vergunningsaanvraag moet doen. Uiteraard is het finaal de vergunningverlenende overheid die de beslissing neemt.

Wij kunnen nooit uitsluiten dat de beoordeling van een klacht of vergunningsaanvraagdossier ook op een aantal subjectieve aspecten berust. Om de beoordeling van een klacht meer op basis van feitelijke gegevens en volgens een geïkt patroon te laten verlopen, stelt de omzendbrief duidelijk dat elementen als de gebiedsbestemming, de door de landbouwer genomen of vooropgestelde maatregelen, de afstand tot de klager en de vaststellingen die gebeurd zijn, mee in rekening moeten worden gebracht. Ook de tussenkomst van de milieuvergunningcommissie, in voorkomend geval in laatste administratieve aanleg, moet bijkomend helpen voorkomen dat de beoordeling van de klacht en het aanvraagdossier op subjectieve wijze gebeurt. De organisatie van het openbaar onderzoek maakt het mogelijk dat derden hun recht op inspraak over de voorgenomen exploitatie uitoefenen. Of de opmerkingen en bezwaren die tijdens het openbaar onderzoek worden uitgebracht, gegrond zijn, wordt nadien onderzocht door de adviesinstanties en finaal ook door de vergunningverlenende overheid.

Ik neem aan dat het aantal klachten over geurhinder tijdens het openbaar onderzoek niet zal stijgen omdat er een omzendbrief is die een betere beoordeling van die klachten en van die vragen voor ogen heeft. De omzendbrief wil dus meer zekerheid voor de landbouwers, ook voor de kleinere landbouwers, ook bij de behandeling van hun vergunningsaanvraag. De brief bevat heel wat maatregelen die effectief helpen om de geurhinder te beperken zonder dat daar grote financiële kosten mee gepaard gaan. Als extra maatregelen toch noodzakelijk blijken, is dat inderdaad ten koste van wie de aanvraag doet. Uiteraard moet rekening worden gehouden met de economische haalbaarheid ervan voor de landbouwer.

Dus, mevrouw Kindt, de bedoeling is om de rechtszekerheid te vergroten en de brief kwam er op vraag van de sector zelf. Er werd echt grondig overleg over gepleegd. We hopen op die manier ook een leidraad te hebben gegeven aan de vergunningverlener. In het verleden was het probleem immers dat iedereen op zichzelf was aangewezen en dat er geen lijn zat in de beoordelingen die gebeurden.

De voorzitter: Mevrouw Kindt heeft het woord.

Mevrouw Els Kindt: Minister, ik dank u voor het antwoord. Het is zeker positief dat de omzendbrief na grondig overleg werd verspreid. Het is ook positief om te vernemen dat er een aantal maatregelen bij zijn die geen grote financiële impact hebben zodat de bedrijfszekerheid van onze kleinere boeren niet wordt bedreigd.

Ik wil nog graag opmerken dat de communicatie bij deze omzendbrief heel belangrijk is zodat de landbouwers duidelijk weten waarover het gaat. Soms ontstaat een misverstand of wordt men zenuwachtig omdat de boodschap niet altijd even duidelijk is.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

■

Vraag om uitleg van de heer Jos De Meyer tot mevrouw Joke Schauvliege, Vlaams minister van Leefmilieu, Natuur en Cultuur, over landbouwgerichte beheersmaatregelen in natuurgebieden - 2240 (2011-2012)

De voorzitter: De heer De Meyer heeft het woord.

De heer Jos De Meyer: Voorzitter, minister, collega's, in een landschappelijk eerder versnipperd gebied als Vlaanderen grenzen gebieden met verschillende bestemmingen aan elkaar. Goede regelgeving en een goed nabuurschap zijn onontbeerlijk om het evenwicht en de verstandhouding te bewaren tussen natuurbeheer en agrarische productie. Door het correct naleven van de normen die aan de landbouw worden opgelegd, kunnen natuurgebieden voedselarm en soortenrijk blijven. De natuur mag niet geschaad worden door de omgeving, maar uiteraard mag ook de landbouw niet geschaad worden door een – te vermijden – nadelige invloed van de natuurgebieden.

In de Uitkerkse Polder verspreiden akkerdistels zich op bouwland door zaad dat afkomstig is van een perceel natuurgebied, en in Moerzeke, gemeente Hamme in Oost-Vlaanderen, stelde een verzekeringsmaatschappij onlangs een gerechtelijk expert aan om de schade vast te stellen die een landbouwer leed door distelzaden die op zijn akkers waren terechtgekomen. In beide gevallen wordt verwezen naar een gebrekkig beheer van de natuurgebieden in de directe omgeving van de akkerbouwpercelen.

Vandaar mijn vraag aan u. Voor natuurgebieden worden beheersovereenkomsten gesloten. Welke maatregelen in verband met distelbestrijding worden verplicht opgenomen in zulke beheersovereenkomsten? Welke andere beheersmaatregelen zijn verplicht in verband met het indijken van mogelijke schade of negatieve invloed voor de aanpalende percelen productielandbouw?

Welke controle wordt uitgeoefend over het uitoefenen van deze beheerstaken in natuurgebieden?

Bestaat er een meldpunt waar akkerbouwers uit de omgeving desgevallend kunnen signaleren of bepaalde beheersmaatregelen wenselijk zijn en om zo de schade, en eventuele vergoedingen achteraf, te voorkomen?

Het distelprobleem van de Uitkerkse Polder zou veroorzaakt zijn doordat de beheerder van een perceel niet langer gebruik wenste te maken van zijn recht om ter plekke aan akkerbouw te doen. In de periode dat hij dat recht had, was het aan andere personen of instanties blijkbaar niet toegestaan om beheersmaatregelen te nemen. Als dit effectief juist is, minister, hoe kunt u in de toekomst dergelijke lacunes vermijden? Welke instantie moet zo nodig beslissingen nemen ter plaatse?

De voorzitter: Mevrouw Eerlingen heeft het woord.

Mevrouw Tine Eerlingen: Minister, ik wil u graag een vraag stellen die ik ook al aan minister-president Peeters heb gesteld, in het kader van Landbouw. De distelbestrijding is natuurlijk federale wetgeving, maar in 2005 zou er een advies zijn geformuleerd door het Instituut voor Natuurbehoud over de wijziging van de wetgeving inzake distelbestrijding. Blijkbaar is enkel de akkerdistel een groot probleem. De andere distels zouden zich minder sterk verspreiden en ook minder een probleem vormen. Ik heb toen aan minister-president Peeters gevraagd om contact op te nemen met de federale overheid, om eens te bekijken of die wetgeving eventueel kon worden aangepast.

Hebt u er weet van of dat intussen is gebeurd of zult u dat eventueel zelf doen? Wordt erover nagedacht om die wetgeving over distelbestrijding effectief op te heffen, maar dan wel in de plaats een code van hoffelijkheid of goed nabuurschap op te stellen, waarbij de verschillende gebruikers van het buitengebied zich engageren? Duidelijke afspraken maken goede burenen. Er wordt bijvoorbeeld voorgesteld om maatregelen te nemen vooral binnen de strook van 40 meter van landbouwpercelen en tuinen, omdat het overwaaien van zaden en zo daar meer voorkomt. Er zijn nog afspraken die onder die code kunnen vallen. Hebt u al contact opgenomen met de federale overheid, minister, of gaat u dat nog doen?

De voorzitter: Minister Schauvliege heeft het woord.

Minister Joke Schauvliege: Mijnheer De Meyer, het is belangrijk om een goed onderscheid te maken tussen beheersovereenkomsten en gebruiksovereenkomsten. De beheersovereenkomsten zijn uiteraard welbekend. Die worden specifiek afgesloten tussen landbouwers en de Vlaamse Landmaatschappij (VLM). Er zijn er voor perceelsranden, erosiestroken, botanisch beheer en dergelijke. Er zijn er ook die het gebruik van bestrijdingsmiddelen verbieden, uitgezonderd voor het bestrijden van distels uiteraard. Dergelijke beheersovereenkomsten kunnen niet worden afgesloten in natuurreservaten, in uitbreidingszones van natuurreservaten en in bosreservaten.

De situatie is anders voor gebruiksovereenkomsten en concessies, die worden afgesloten tussen landbouwers en terreinbeherende verenigingen of het Agentschap voor Natuur en Bos (ANB). Daarbij worden in functie van de plaatselijke omstandigheden vaak ook aangepaste bepalingen specifiek over distelbestrijding opgenomen. Daarnaast kunnen erkende natuurreservaten steeds een ontheffing vragen, zodat ze kunnen voldoen aan de wettelijke verplichtingen van distelbestrijding. Die ontheffing kan worden verleend in het belang van het natuurbehoud, wetenschappelijk onderzoek of ter voorkoming van disproportionele schade.

Heel concreet, mijnheer De Meyer, kan ik meedelen dat zowel het erkende natuurreservaat Uitkerkse Polder als Scheldevallei Moerzeke-Kastel een ontheffing aangevraagd en goedgekeurd heeft op het verbod tot het vernietigen of beschadigen van planten, om te kunnen voldoen aan de wettelijke verplichtingen in verband met distelbestrijding. In beide gevallen werd ook een ontheffing gevraagd op het lokaal gebruik van chemische bestrijdingsmiddelen bij een explosieve toename van akkerdistel, die met mechanische bestrijding niet in te dijken is. Die ontheffing werd ook goedgekeurd.

Ik merk op dat een gebruiker van een perceel steeds de geldende bepalingen moet naleven. Dat geldt dus ook voor de distelbestrijding. Ook al worden er geen specifieke bepalingen geformuleerd, de algemeen geldende normering moet worden nageleefd. Dat lijkt me logisch.

Er is uiteraard controle op de beheersovereenkomsten die worden afgesloten tussen landbouwers en de VLM. Dat gebeurt door de VLM. Controles op gebruiksovereenkomsten en concessies tussen landbouwers en terreinbeherende verenigingen of het ANB worden door de terreinbeherende verenigingen of het ANB uitgevoerd. Binnen de domeinen van het ANB gebeurt het toezicht op de naleving van de natuurwetgeving door de boswachters. Daarbuiten gebeurt het door de natuurinspecteurs. Zij zijn niet bevoegd om toe te zien op de naleving van de regelgeving in verband met distelbestrijding.

Wat de erkende natuurreservaten betreft, volgt het ANB de uitvoering van het beheerplan op. Zij kijken of wat in het plan staat, ook effectief gebeurt. Tussentijds wordt er ook gecontroleerd naar aanleiding van de goedkeuring van uitbreidingsdossiers voor erkende natuurreservaten.

Mijnheer De Meyer, er bestaat geen officieel meldpunt voor klachten over beheer en gebruik van eigen terreinen, noch voor derden, noch voor akkerbouwers. In de praktijk is het gebruikelijk dat akkerbouwers of andere landgebruikers de beheerder of de gebruikers van de terreinen rechtstreeks aanspreken. Eventueel kunnen ze ook bij het landelijk secretariaat van een betrokken vereniging of bij het ANB melding maken.

In het dossier van de Uitkerkse Polder werd via een pachtverzakingsakte met de zittende landbouwer overeengekomen dat hij het perceel nog negen jaar na april 2004 mocht gebruiken als grasland. In deze pachtverzakingsakte was ook opgenomen dat de wettelijke bestrijding van distels moest gebeuren door ze te maaien. Er mochten geen herbiciden worden gebruikt. Indien het evenwel grote aantallen of grote oppervlakten betreft, moest contact worden opgenomen met het ANB, dat in samenspraak met de gebruiker een gepaste bestrijding zou bepalen en die eventueel ook zelf zou uitvoeren. Het afgesproken maaien gebeurde in de voorbije jaren meestal laattijdig, niet correct of soms helemaal niet. Ook werd het ANB niet gecontacteerd over grote distelconcentraties. Recent heeft het ANB dan besloten om het probleem zelf aan te pakken en het perceel te maaien en het maaisel af voeren.

Aangezien het engagement met de betrokken landbouwer afloopt op 2 april 2013, was dit de meest efficiënte en snelle aanpak van het probleem, zodat het normaal gezien ook opgelost moet zijn.

Mevrouw Eerlingen, u vroeg naar het advies dat werd geformuleerd door het Instituut voor Natuur- en Bosonderzoek (INBO) over de distelbestrijding. Ik kan daar niet onmiddellijk op antwoorden, maar zal nagaan wat de stand van zaken is en u die informatie laten bezorgen via de voorzitter en het secretariaat.

De voorzitter: De heer De Meyer heeft het woord.

De heer Jos De Meyer: Minister, ik dank u voor uw duidelijk en helder antwoord. Het leert ons dat regelgeving één zaak is, maar dat goed nabuurschap ook bijzonder belangrijk is. Als iedereen tijdig zijn verantwoordelijkheid neemt, kan dat toch ook wel problemen voorkomen.

Ik vond de suggestie van mevrouw Eerlingen verder ook heel waardevol.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

– *Mevrouw Tine Eerlingen treedt als waarnemend voorzitter op.*

■

**Vraag om uitleg van de heer Bart Martens tot mevrouw Joke Schauvliege, Vlaams minister van Leefmilieu, Natuur en Cultuur, over de handhaving van het milieubeleid door de gemeenten
- 28 (2012-2013)**

De voorzitter: De heer Martens heeft het woord.

De heer Bart Martens: Minister, mijn vraag om uitleg gaat over de uitvoering van de lopende samenwerkingsovereenkomst. We weten dat de Vlaamse Regering heeft beslist om die in 2014 te laten uitdoven of stop te zetten, al dan niet gevolgd door een lichtere versie.

Mijn vraag gaat specifiek over het addendum dat aan die samenwerkingsovereenkomst hangt rond de handhaving op lokaal niveau. Minister, u weet dat er twee jaar geleden bij de goedkeuring van het Milieuhandhavingsdecreet nogal wat ophef was bij lokale besturen, die verplicht werden een toezichthouder aan te stellen. Toen werd dat weggemasseerd door te

zeggen dat ze in een tegemoetkoming zouden voorzien voor de gemeentebesturen en de kosten die zij maken op het vlak van het handhavingsbeleid via een addendum op de samenwerkingsovereenkomst die aan de gemeenten ter ondertekening zou worden voorgelegd. De lokale besturen zouden dan een substantiële financiële ondersteuning krijgen, die de vorm zou aannemen van ofwel een forfaitaire, vaste ondersteuning ofwel een tegemoetkoming per handhavingsdossier.

Verschillende gemeenten hebben dit addendum ondertekend en hebben daarna personeel aangeworven, hun de dure VLAREM-cursussen laten volgen en de nodige infrastructuur aangekocht. Tot op heden blijkt echter van de beloofde subsidie nog niets uitbetaald te zijn – tenzij ik verkeerd geïnformeerd ben – en hebben gemeenten het loon voor een ambtenaar van minstens een B-niveau ambtenaar moeten prefinancieren.

Minister, wat is de stand van zaken van het addendum en van de aanstelling van toezicht-houders rond milieuhandhaving door onze lokale besturen? Hoeveel gemeenten hebben dat addendum op de samenwerkingsovereenkomst ondertekend? Om welke gemeenten gaat het?

Waarom kregen deze gemeenten tot op heden nog geen subsidie of tegemoetkoming in het kader van dit addendum?

Op welke termijn wordt deze anomalie weggewerkt? Zullen de betrokken gemeenten een forfaitaire vergoeding krijgen of een tegemoetkoming per dossier?

Hebben alle gemeenten intussen een lokale toezichthouder aangesteld, zoals verplicht door het Milieuhandhavingsdecreet? Zo niet, werden de gemeenten die in gebreke blijven op hun plichten gewezen? Over hoeveel gemeenten gaat het? In hoeveel van onze 308 Vlaamse gemeenten is vandaag nog geen toezichthouder rond lokale milieuhandhaving aangesteld?

De voorzitter: Minister Schauvliege heeft het woord.

Minister Joke Schauvliege: Mijnheer Martens, 38 gemeenten hebben ondertussen het formulier voor het addendum bezorgd. Ik zal al die gemeenten nu niet opsommen, maar u dat lijstje straks bezorgen.

U hebt er zelf naar verwezen dat in het kader van het witboek Interne Staatshervorming door de Vlaamse Regering beslist werd dat de financiële middelen die conform de samenwerkingsovereenkomst en het addendum bestemd waren voor de gemeentelijke handhaving, overgeheveld worden naar het gewestelijke niveau. Die overheveling gaat uiteraard gepaard met een herziening van de handhavingstaken op diverse bestuursniveaus. Zo besliste de Vlaamse Regering op 20 juli 2012 – vrij recent dus, want het is de eerste keer sindsdien dat deze commissie samenkomt – dat in het kader van de evaluatie van het Milieuhandhavingsdecreet de planmatige, gerichte inspecties ongeacht de VLAREM-klasse van de betrokken inrichting moeten worden uitgevoerd door de gewestelijke toezichthouders.

De gemeenten blijven bevoegd voor het ontvangen van klachten, omdat dat laagdrempelig is – die discussie hebben we hier al gevoerd. Voor de behandeling van de klachten blijven de gemeenten bevoegd voor de klasse 2- en klasse 3-inrichtingen. De klachten over de klasse 1-inrichtingen worden door de gemeenten doorgestuurd naar de bevoegde gewestelijke toezichthouder voor afhandeling. Bovendien wordt bepaald dat de bevoegde gewestelijke toezichthouders kunnen optreden in de plaats van de gemeenten, in geval die in gebreke zouden blijven bij handhavingstaken.

Momenteel wordt die bevoegdheidsstructuur uitgewerkt om die om te zetten in regelgeving. Kort samengevat behouden de gemeenten de handhavingstaken die ze al hadden voor de inwerkingtreding van het Milieuhandhavingsdecreet. De bijkomende handhavingstaken voor gemeenten in uitvoering van het Milieuhandhavingsdecreet worden overgeheveld naar het gewest. Het gaat dan over de planmatige, gerichte inspecties. Het is dan ook logisch dat ook de vastgelegde budgetten mee overgeheveld worden. Het addendum milieuhandhaving voor de gemeenten zal als gevolg van het witboek Interne Staatshervorming niet worden

uitgevoerd. Er is inderdaad op die manier geen uitbetaling gebeurd. Dat werd overlegd met de Vereniging van Vlaamse Steden en Gemeenten (VVSG) en het is ook in die zin met de VVSG en de gemeenten besproken.

Sinds 1 mei 2009 worden de bekwaamheidsbewijzen voor toezichthouders door de afdeling Milieuvergunningen uitgereikt. De tot voor die datum uitgereikte VLAREM-bekwaamheidsbewijzen bleven geldig tot 1 mei 2012. Artikel 88 van het besluit liet toe dat de VLAREM-toezichthouders hun bekwaamheidsbewijs inruilden voor een nieuw bekwaamheidsbewijs. Op basis van de beschikbare gegevens met betrekking tot de sinds 1 mei 2009 nieuwe en hernieuwde aanstellingen van toezichthouders kunnen 23 gemeenten momenteel geen beroep doen op een toezichthouder. Voor 3 van deze 23 gemeenten loopt nog een aanstellingsdossier.

De afdeling Milieuvergunningen heeft in mei 2012 29 gemeenten via e-mail gewezen op de ter zake geldende reglementaire bepalingen en gevraagd om een toezichthouder aan te stellen. 9 gemeenten hebben daar positief op gereageerd. Een aantal andere gemeenten heeft de aanwerving of aanwijzing van een toezichthouder in het vooruitzicht gesteld.

Dat is de stand van zaken. Op basis van het witboek Interne Staats Hervorming is er een andere weg ingeslagen.

De voorzitter: De heer Martens heeft het woord.

De heer Bart Martens: Minister, als er is overlegd met de VVSG, dan moet de VVSG dat ook duidelijk aan haar leden communiceren, want blijkbaar zijn er nog een aantal gemeenten die ervan uitgaan dat ze nog steeds recht zullen hebben op die subsidies die destijds in het kader van het addendum bij de samenwerkingsovereenkomst werden beloofd.

We kunnen het nog hebben over wat er pas door de regering is beslist in het kader van de conceptnota milieuhandhaving op het ogenblik dat daarover een gedachtewisseling wordt gehouden in deze commissie. Het lijkt me alleszins niet evident om het onderscheid te maken tussen planmatige handhaving en reactieve, correctieve handhaving na het indienen van klachten. Dan heb je eigenlijk dossiers die op twee niveaus zitten, namelijk bij gewestelijke ambtenaren en bij lokale ambtenaren die zich met eenzelfde inrichting zullen bezighouden, de ene in het kader van planmatige handhaving, de andere in het kader van optreden in functie van klachten die binnenkomen over bepaalde inrichtingen. Maar goed, dat debat kunnen we voortzetten op het ogenblik dat de conceptnota in deze commissie wordt geagendeerd.

Er zijn gemeenten die nog geen toezichthouder hebben aangesteld. Als ik me niet vergis, hebben we het mogelijk gemaakt dat er een beroep kan worden gedaan op toezichthouders die in een interpolitiezone (IPZ) opereren of die intergemeentelijk opereren. Dan vind ik dat men op zijn minst op die mogelijkheid moet wijzen. Ik kan me best voorstellen dat niet elke gemeente de kritische massa heeft om zelf een dergelijke toezichthouder aan te stellen en op te leiden, maar ik dacht dat we daar een uitweg voor geboden hadden. Ik denk dat van die uitweg ook gebruik moet worden gemaakt.

Ik ga er ook van uit dat u in het kader van de omgevingsvergunning, met uw collega bevoegd voor de ruimtelijke ordening, minister Muylers, eens zult nagaan hoe het toezicht en de handhaving op die omgevingsvergunning zal kunnen gebeuren. Vandaag is het zo dat een deel van die handhavingstaak voor wat betreft de stedenbouwkundige aspecten, vaak bij de stedenbouwkundig ambtenaar ligt. Als dat een vergunning zal worden, dan rijst de vraag wie die handhaving op zich zal nemen. Ik denk dat er voor ons nog een taak ligt om te kijken hoe de handhaving op het vlak van ruimtelijke ordening en op het vlak van milieuhygiëne collectief kan worden uitgeoefend door de lokale besturen, uiteraard in een perfecte afstemming met wat het Vlaamse Gewest op dat vlak doet.

De voorzitter: Minister Schauvliege heeft het woord.

Minister Joke Schauvliege: Mijnheer Martens, wat u zegt over de intergemeentelijke samenwerking klopt. Misschien moeten we dat inderdaad nog eens duidelijk maken. Ik weet niet wat er precies stond in de e-mail die naar de gemeenten is gestuurd. Ik veronderstel dat het erin stond, maar we zullen het nog eens checken. Als dat niet zo is, dan kunnen we dat nog eens heel duidelijk bekendmaken.

We zullen ook nog eens contact opnemen met de VVSG en kijken hoe we de communicatie op dat vlak beter kunnen doen. Wij gingen ervan uit dat dat ook wel in die zin was doorgestroomd naar de gemeenten. Ik kan me wel voorstellen dat dat in de afgelopen periode niet altijd evident was en iedereen een beetje zit te kijken naar wat er komt na 14 oktober. Misschien moeten we na 14 oktober nog eens bekijken hoe we dat duidelijker kunnen communiceren. Uiteraard zullen we naar aanleiding van de evaluatie die is gebeurd rond de handhaving, die we hier ook meer uitgebreid zullen bespreken in de commissie, daar nog verder van gedachten over kunnen wisselen.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

■

Vraag om uitleg van mevrouw Tine Eerlingen tot mevrouw Joke Schauvliege, Vlaams minister van Leefmilieu, Natuur en Cultuur, over de effectiviteit van ecoverbindingen - 42 (2012-2013)

De voorzitter: Mevrouw Eerlingen heeft het woord.

Mevrouw Tine Eerlingen: Minister, als gevolg van zijn sterk verstedelijkt karakter beschikt Vlaanderen slechts over een relatief beperkte oppervlakte aan bos en groen. Het milieu-beleidsplan 2011-2015 raamt dat tegen 2030 als gevolg van de demografische en economische projecties en bij ongewijzigd beleid, de oppervlakte versteende ruimte nog met 17 procent zou aangroeien ten opzichte van 2005. De oppervlakte landbouw zou achteruitgaan en de oppervlakte natuur, bos en overig groen neemt slechts beperkt uitbreiding.

De totale oppervlakte natuur op zich is niet automatisch een goede graadmeter voor de ecologische waarde van natuur en de bijdrage aan de biodiversiteit ervan. Enkel wanneer deze gebieden goed beheerd worden en er maximaal gekozen wordt voor ontsnippering van geïsoleerde gebieden, kunnen stabiele ecosystemen en populaties tot stand worden gebracht. Via natuurtechnische milieubouw en meer bepaald de realisatie van natuurverbindingen, kan de ontsnippering van groengebieden in de hand worden gewerkt.

Met betrekking tot dit laatste verklaarde bioloog Olivier Honnay onlangs in de pers dat hij twijfels heeft bij het nut van deze structuren. Dieren maken van deze oversteken weliswaar gebruik om te migreren van het ene gebied naar het andere, maar de bijdrage van deze mogelijkheid aan de levensvatbaarheid van populaties is volgens hem nooit wetenschappelijk aangetoond. Ook in Nederland en Canada wordt getwijfeld aan de meerwaarde van dergelijke constructies voor een toename van de biodiversiteit. In het bewuste artikel in De Standaard gaat de heer Honnay onder meer dieper in op de meerwaarde van het nieuwe ecoduct over de E19 te Loenhout. Algemeen schat hij de impact van ecoducten sowieso laag in. Omdat in Loenhout een verbinding wordt gemaakt tussen twee agrarische gebieden is de impact op de diversiteit volgens hem onbestaand. Hij stelt daarom voor om de middelen voor dergelijke projecten in de toekomst te besteden aan de aankoop en het beheer van natuur en bosgebieden. Iedereen gaat ervan uit dat de versnippering van gebieden een probleem is en dat dieren van het ene natuurgebied naar het andere moeten kunnen migreren en zaden moeten kunnen meenemen, waardoor de diversiteit wordt verbeterd.

Minister, welke procedure wordt nu doorlopen alvorens men overgaat tot de aanleg van een ecoduct en -tunnel? Welk afwegingskader wordt hierbij gehanteerd? Op welke manier worden de verschillende alternatieven tegenover elkaar afgewogen? Hoe gaat u om met de kritiek die geuit wordt op de efficiëntie van ecoducten? Deelt u die mening of vindt u het in

bepaalde gevallen wel aangewezen om ecoducten aan te leggen? In hoeverre is die kritiek toepasbaar op de reeds gerealiseerde of in uitvoering zijnde projecten?

Hebt u studies die bovenstaande kritiek weerleggen en die aantonen dat ecoducten een meerwaarde voor de biodiversiteit kunnen bieden? Zult u uw beleid bijstellen? Heeft dit gevolgen voor nieuwe geplande projecten? Wat is volgens u de meest kostenefficiënte manier om het verlies aan biodiversiteit aan te pakken?

De voorzitter: Minister Schauvliege heeft het woord.

Minister Joke Schauvliege: Mevrouw Eerlingen, ik heb een heel uitgebreid antwoord voor u.

Ontsnipperingsprojecten worden altijd minutieus voorbereid. Zowel bij bestaande als bij nieuw aan te leggen wegen wordt er vooraf steeds een ontsnipperingsstudie uitgevoerd. Die houdt rekening met een landschapsecologische analyse, met de aanwezigheid van doelsoorten, gegevens van verkeersslachtoffers – ik verwijs naar een bespreking van vorige week over de studiedag ‘Dieren onder de wielen’ – en met de levenswijze van een aantal signaalsoorten. Die aanpak leidt tot meerdere ontsnipperingsscenario’s die een efficiënte en effectieve ontsnippering van een bepaalde weg, waterweg of spoorweg beogen. Uit die scenario’s wordt dan het meest optimale scenario gekozen op het vlak van ecologie en op het vlak van technische, maatschappelijke en financiële haalbaarheid.

Daarnaast speelt ook de verhoging van de verkeersveiligheid een vooraanstaande rol. Overlopende everzwijnen bijvoorbeeld kunnen voor de weggebruiker heel gevaarlijk zijn. De scenario’s bestaan niet alleen uit een opsomming van technische voorstellen voor nieuwe kunstwerken, maar ook uit het herinrichten of aanpassen van bestaande constructies, het al dan niet tijdelijk afsluiten van wegen, begeleidende beplanting en het uitbreiden of inrichten van aanpalende natuurrijke gebieden. Er wordt dus nooit op één instrument gezet, maar op een weloverwogen mix van verschillende maatregelen.

Het maken van dergelijke, complexe ontsnipperingsstudies is niet eenvoudig en gebeurt door gespecialiseerde bureaus, begeleid door een ambtelijke stuurgroep. In die stuurgroep zitten ambtenaren uit Leefmilieu, Natuur en Energie (LNE), Mobiliteit en Openbare Werken (MOW), Waterwegen en Zeekanaal (W&Z), ruimtelijke ordening (ro), Onroerend Erfgoed en de Vlaamse Landmaatschappij (VLM). Op die manier wordt het probleem op een objectieve, multidisciplinaire manier benaderd.

Uiteraard ben ik als minister, net als u, begaan met een zo efficiënt mogelijk gebruik van overheidsmiddelen. In eerste instantie wordt een opname gemaakt van de natuur in de directe omgeving van het nog te bouwen ecoduct. In technische termen wordt dat de ‘T0’ – tijds kader nul – genoemd. Dat gebeurt via een overheidsopdracht door een gespecialiseerd bureau. Daarbij wordt gekeken naar de verspreidingspatronen: de aantallen en de bewegingen van de aanwezige diersoorten. Via specifieke en gespecialiseerde technieken tijdens relatief korte maar herhaalde meetcampagnes wordt gedetailleerde informatie verzameld over heel wat diergroepen. Speciale aandacht wordt gegeven aan soorten of soortgroepen die gevoelig zijn voor versnippering. Een jaar (T1), drie jaar (T3) en vijf jaar (T5) na de aanleg wordt op identieke wijze gemonitord. Op basis van de verkregen gegevens en analyses worden verbeteringsuggesties uitgewerkt en op het terrein uitgevoerd.

In Natuurpunt.focus van juli 2010 is een artikel verschenen: ‘Ecoducten: wondermiddel of pleister op een houten been?’. Er zijn tellingen gebeurd door een professor: 48 hazen, 1 marter, 9 reeën, 43 everzwijnen, 51 vossen hebben op 7 maanden tijd het ecoduct Kikbeek gebruikt. Dat zijn geen absolute gegevens, maar momentopnames uit enkele steekproeven. Ze geven echter wel een duidelijk idee van de gretigheid waarmee dieren het betrokken ecoduct gebruiken.

Uit die monitoringsstudies blijkt dat alle ecoducten in Vlaanderen goed werken. Alle beoogde doelsoorten gebruiken binnen de drie jaar na aanleg het betrokken ecoduct. Bovendien gaat

het vaak over grote aantallen van bepaalde soorten en ook worden niet direct verwachte soorten geobserveerd. Zo wordt het ecoduct De Warande in het Meerdaalwoud bijvoorbeeld gebruikt door bosgerelateerde keversoorten met een zeer kleine actieradius en door hazelwormen en vlermuizen die allemaal erg gevoelig zijn voor versnippering. Het ecoduct Kikbeek in de Mechelse Heide wordt gebruikt door de gladde slang en allerlei heidegerelateerde insecten met een kleine dispersiemogelijkheid. Het ecoduct De Munt in Wuustwezel is pas aangelegd, maar toch geeft de eerste monitoring aan dat het overgrote deel van de doelsoorten dit ecoduct reeds hebben gebruikt. De ecoducten worden druk gebruikt door een breed gamma aan soorten, met inbegrip van kwetsbare soorten.

Naast de ecologische aspecten zijn er nog de verkeersveiligheidsaspecten die ik daarnet al heb aangehaald. Daarnaast zijn er evenwel ook soms nog de recreatieve aspecten die in rekening moeten worden gebracht.

De bijdrage vanuit de begroting voor het beleidsdomein Leefmilieu is nooit groter dan de helft geweest. Het lijkt me belangrijk dit nog even te vermelden.

Vervolgens wil ik verwijzen naar het artikel dat in juli 2010 in Natuur.focus is verschenen. Professor Honnay stelt hierin zelf dat er nagenoeg geen enkele aanwijzing is dat ecoducten genetisch werken. Ook van het tegendeel bestaan geen bewijzen. 'Nagenoeg geen' houdt in dat tijdens de verdere uitbouw van het ontsnipperingsbeleid in Vlaanderen volop rekening wordt gehouden met de inhoud van de studie.

Momenteel wordt volop werk gemaakt van de opmeting van de referentieomgeving van het uit te bouwen ecoduct Kempengrens op de grens met Nederland in Mol. In die studie, die door de vzw Natuurpunt Studie in samenwerking met het Instituut voor Natuur- en Bosonderzoek (INBO) wordt uitgevoerd, wordt expliciet nagegaan hoe de genetische werking van dit nieuw ecoduct kan worden bekeken en opgevolgd. Dit moet het mogelijk maken hieruit te leren.

Los van het genetisch gegeven is zowat iedereen het erover eens dat dieren ecoducten gebruiken om zich te verplaatsen naar gebieden waar ze naar moeten migreren of waar ze zich van voedsel voorzien. Om dat te bevestigen, is overal ter wereld veel informatie verzameld.

Vlaanderen heeft een zeer dicht en intensief gebruikt wegennet, waterwegennet en spoorwegennet. Het is een van de meest versnipperde regio's. Het is dan ook belangrijk dat die ecoducten er zijn. Ze spelen hier een belangrijke rol.

Uit de monitoringgegevens die we in Vlaanderen hebben verzameld, blijkt dat sommige dieren zich op de ecoducten zelf voortplanten. Die gegevens zijn verzameld met betrekking tot de gladde slang, een zeer kritische soort, en tot de rugstreeppad, die bijzonder zeldzaam is. Dit betekent dat het ecoduct op korte termijn een onderdeel van de leefomgeving van die soorten is geworden.

Uit studies blijkt dat pieken in het aantal verkeersslachtoffers voor heel wat soorten aan de voortplanting zijn gerelateerd. Heel wat bewegingen van dieren op de ecoducten zijn hier wellicht aan gerelateerd.

De versnippering blijft natuurlijk een probleem in Vlaanderen. Dit wordt ondersteund door allerlei beleidsmatige analyses die de overheid in samenwerking met alle geledingen en met de academische wereld heeft verricht. In het Milieurapport Vlaanderen (MIRA) en in het Natuurrapport (NARA) wordt hierop uitvoerig ingegaan.

Zoals ik daarnet al heb vermeld, worden de genetische elementen en suggesties die uit het rapport voortkomen, in het nieuwe ontsnipperingsbeleid en de bijbehorende projecten opgenomen.

Er zijn duidelijke aanwijzingen dat een natuurtechnische ontsnippering werkt. Een concreet voorbeeld is de das, die het in Zuid-Limburg nu veel beter doet dan vijftien jaar geleden. Toen was de kernpopulatie haast volledig tot de Voerstreek teruggedrongen. Nu heeft de soort opnieuw vaste grond in Zuid-Limburg. De soort probeert zelfs uit te breiden.

Ik beseft dat dit een positief verhaal is. Dit kan enkel door middel van een geïntegreerde aanpak tot stand worden gebracht. Het gaat er niet enkel om de versnippering aan te pakken. We moeten een totaalplan hebben en op een andere manier met de open ruimte omgaan.

Ik ben het ermee eens dat er geen alleenzaligmakende, pasklare oplossingen of maatregelen zijn om het verlies aan biodiversiteit tegen te gaan. Deze materie is heel uiteenlopend. Het is een complex en-enverhaal dat we op deze manier in Vlaanderen ten uitvoer brengen. Naast de bescherming van de aanwezige en toekomstige natuurwaarden moeten we ook ons aankoopbeleid, het ecologisch beheer door derden en de verbinding van eilanden hierop afstemmen. Naast beleidsdomeinen als Openbare Werken en Mobiliteit kunnen ook andere beleidsdomeinen, zoals Ruimtelijke Ordening, Landbouw en Visserij, en de industriële sector een belangrijke bijdrage leveren.

Ik hoop dat ik mevrouw Eerlingen met dit uitgebreid antwoord van het nut van een dergelijk ontsnipperingsbeleid heb kunnen overtuigen. Aangezien we telkens blijven bijsturen, laten we al die onderzoeken uitvoeren. We merken op die manier ook dat er op het terrein resultaten worden geboekt.

De voorzitter: Mevrouw Eerlingen heeft het woord.

Mevrouw Tine Eerlingen: Ik dank de minister voor het uitgebreid antwoord. Ik wil eerst even op het aspect van de verkeersveiligheid ingaan. De slachtoffers en de aanrijdingen die de dieren zouden kunnen veroorzaken, zouden we ook door middel van rasters langs de kant van de weg kunnen oplossen.

Vlaanderen is een heel versnipperd gebied. Voor bepaalde soorten die aan deze versnippering gevoelig zijn, kan het belangrijk zijn verbindingen te maken over onoversteekbare plaatsen, zoals autosnelwegen en kanalen. Het is voor die diersoorten natuurlijk zeer moeilijk die hindernissen over te steken.

Ik vind het positief dat het project wordt opgevolgd en dat nadien wordt gekeken of het effectief werkt. Het aantal overstekende dieren zal het verschil niet maken. Het is van belang dat bepaalde diersoorten er baat bij hebben. Het gaat om de echte biodiversiteit door genetische vermenging van bepaalde diersoorten.

Ik pleit ervoor de ecodeucten enkel in te planten waar ze echt nodig zijn. Het is natuurlijk een mooi project dat een mooi beeld creëert. Het kost echter ook veel geld. Ik wil enkel vragen de middelen voor biodiversiteit en tegen versnippering zo efficiënt mogelijk in te zetten. Ik ben blij dat de minister hier wel degelijk een aantal studies aan laat voorafgaan.

De voorzitter: Minister Schauvliege heeft het woord.

Minister Joke Schauvliege: Ik ben het ermee eens dat we de ecodeucten moeten plaatsen waar ze zinvol, haalbaar, aanvaardbaar en betaalbaar zijn. Dat is het beleid dat we nu voeren. Soms gaat het trouwens om een verplichting die als een vorm van compensatie in een vergunning wordt opgenomen. In dat geval moeten we ervoor zorgen.

Om die redenen voeren we een ontsnipperingsstudie uit en kijken we op welke manier we een aantal maatregelen kunnen nemen. We moeten ons daar natuurlijk aan houden. Ik herhaal nogmaals dat het biodiversiteitsbeleid een heel ruim spectrum omvat dat we op alle terreinen moeten inzetten.

Het klopt natuurlijk dat we elke euro slechts eenmaal kunnen uitgeven. Het is in elk geval niet de intentie tot overbodige investeringen over te gaan met geld dat we misschien op een andere manier veel nuttiger ten behoeve van de biodiversiteit kunnen inzetten. We moeten goed nadenken en de beslissingen goed onderbouwen. Dat doen we nu ook. Uit mijn antwoord is gebleken dat we niet over een nacht ijs gaan als we een dergelijke beslissing nemen.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

■